

ARN-nyñ bilet solulgazyn xanbyz-pile corudup, namnyñ azyl-agyjn emgelep algaş, organizastoy azylb namnyñ politiktoq sorulgazynga cedir pedideeli!

TARN-nyñ kezıgynneriniñ biledin soluurunyn azylb Tees-xem kozuunynyn nam organizazb egelep azyldej pergen (ARN TK-nyñ Cırdıbyşkyn kildiziniñ targazb eş Tovariştajnyñ cyuly)

TARN TK-nyñ ajttıbyşkyn-pile namnyñ kezıgynneriniñ am xol-unda par turar ergi biledin caa bilet pile soluurunyn azylb ky-yssedep tees, po cılda 4 ajnyñ 1-niñ xynynde Kızıl-xooraıdan unges, 3-tyñ xynynde, Tees-xem kozuununga cedip kelges, nam kozkomunyn prezidiymynge uk kyyssedep tees kelgen azylb tug-ajnyñ iletkep peerimge, TK-nyñ ajttıbyşkyn polgaş meen iletkel-imni uk pre idium pir ıt-pile pajrlar xyleep adylar.

Nam kezıgynneriniñ xolunda am turar ergi biledin caa bilet-pile soluurunyn azylb polza, tus namnyñ azylb ulam rızdyr sajzradırga kezıgyn pyryzy-nden tus namnyñ neger turar negeldezin yrgıcy ej şaanda ej-aar kyyssedep co udarnga, nam-nyñ azyl-agyjn pedik cadaga ced-irip, uk namnyñ azyl-agyjn emge-lep sekselep alırga koncuq poli-tik uzur-tuzalyq azyl ter ajrtı-şaan, nam kozkomunyn prezid-ıymynge toktaatkan polza: „nam kezıgynneriniñ xolunda am tur-ar ergi biletterin soluurunyn azylb tus kozuunyn iştıng 1936 cılda 4 ajnyñ 5-tiñ xynynden egelees, myñ ajnyñ 15-ke cedir pyryn toozar. Namnyñ cogu-ur cerinden moon murnunda xam-ık yyrler bilet soluurunyn azyl-bnga peletkeniñer ter ajttıbyşkyn perip turgan polza-taa, ej ılañ-gıja Samagaldajda №1 nam yury polgaş sumularda camdık yyr-ler amga cedir-le uk peletkeldin azylb sula corudup turar pol-gaş emge-sekse cok, yurnyn azyl-agyjn polur coguuru-pile taarıştyr ar şadavıan tur“ ter temdekleen.

Tus kozuunyn iştıng bilet soluurunyn azylbnyñ tugajnda nam kozkomunyn canıga xar-ıssalgalıq us komis turguskan. Ol komistarnıñ sostıvıngı: 1-de eş Namzıraj (namga 1930 cılda kirgen), 2-de eş Taakran (nam-ga 1929 cılda kirgen), 3-te xer-eezn eş Saj-attı (namga 1924 cılda kirgen). Olarnıñ targaz-nga eş Namzırajnyñ tomujlaaş,

xamık azylardan kyyssedep cor-udar-pile coguur taalgan per-gen.

Bncangaş uk prezidiymyn xur-aly taraan taraan-na bilet solu-ıskunynyn azylbnga egelep kir-diler: Tus tus yyrler-ce cogu-ur saavır ajttıbyşkyn perip, xar-ıssalgalıq komistarnıñ kozkom-dan yur pyryzyng ıattar yndyrgen polgaş azyl pajdaldın aajy pile Pert-taq sumuzunda nam yurnyn bilet soluuşkun-yn azylb tyr songarladır kaan.

Samagaldajda №1 nam yury-nyñ kezıgynneriniñ bilet solu-ıskunynyn azylb podum-pile paaştas egelep coruttubus, cer-le xamık nam organizastar tod-argıj pilgen turar uzurluq, cyl-tize, bilet soluuşkunynyn azylb cyq-le ergi bilet-pile caa biletli soluur cybe ter pilbejin, xarın ol azyl-pile kadı, namnyñ azyl-bn purungaar şına zdyr sajzr-adırga tuza peer polgaş kezı-gyn pyryzyng cırdıbyşkyn polva-zıradırga uluq uzur-tuzalyq ter xandır sorulıny ıtpas xerek.

4 ajnyñ 3-tyñ xynynde nam kozkomunyn prezidiymyn xur-alyndan cugula keryp ajtkan polza: „bilet soluuşkunynyn azyl-bn corudar-pile kadı, pizik pil-bes nam kezıgynneri pizikke eöerit polgaş pizikti pagaj pilir kezıgynner pizikke eeki eöeritir pir kol sorulga kıldır salır al-gaş, amdıgaştan egelep uk azylb corutsun“ teen.

Po cyuldy parımdalaş, tus kozuunyn nam kezıgynneri piz-ik-piliktiñ polur polgaş polit. polvaazıralın yrgıcy eyledir-inin tugajnyñ toñ koncuq neger tur eves-pe ter sorulgan pilir algaş, ol azylb corudar-pile kadı, arat massanıñ orttuzınga pizik eöeredilgeniñ azylb pottar-paştar egelep azyladarnıñ sor-ulgazyn kazaan-taa sularatpıs uzurluq.

Kodee azyl-agyjnnyñ caskı kampanizınyñ peietkel azylb tus koz-ıunda am-taa sula corup turar tur. Cizeelege: aratarnıñ tar-

ılgaga kirer xereksele amga ced-ir-le şınarlı-pile septettinip eg-elebeen, yrezin cyulyñ toozazyn cedir oktaavan polgaş kozuun-nyñ ceringe kelgen 6 toon xıre sulan toozazyn taradır perip-ken, am sula yreziniñ tus kozuun-da cok tur. Kızıl-tas yrezini 14 toon azyl xıre kelgen. Oon iştinde aratarnıñ algan yrezini cyq le pir toon xıre. Xarın uk kozuunynñ tewiskeerinde taraan polgu-teq Cırga andı, Aldı, Ysty şınaa, Şuurmak, Pert-taq. Paj-taq, Erzın sumularnıñ arat-ırnıñ pezin amga cedir koz-ıundan algan yreziniñ koncuq eves poor turar. Am aratarnıñ cogum şıqar algan yrezini par-pe teerge, negeldezin kerge, şıqar algan yrezini cok tur. Oñ angda, taraan kazaalag-teq cerlerde kazaıjazyn tyzyr yz ke-ir egeleeni po xıng ıcedir-le plidinmejın turar. Cırgalandı su-muzunda kazaıjazyn kezir egeleñ polza-taa, ol azyl oozum şyspen corup turar tur.

Moon kerge, kozuunyn kajy-taa organizazb polza, ca-zak polgaş namnyñ töp kom-ıtediniñ caskı tarılga tugajnda yndyrgen toktaalın toldur ej şaanda kyyssetpejin turar moon-pile ılerettinip polur tur. Tus kozuunyn nam, areve or-ganizastar polgaş kudukku pot-cagırga cerlerinden egelees arat-targa cedir-le caskı kodee azyl-agyjnnyñ kampanizyn eeki pelet-kel-kyysseleltı corudarınyñ ul-ıuq uzur-tuzazyn todargaj pilir algaş, şalırtıy azyladarnıñ ton cugula tur. Ol azylb eeki cor-udar polza, maldın azylb sajzradırga polgaş cer-le arat-ıñ azyl-agyjn purungaar ter-şideringe möge rızdyr polur, paza arat podı azylb, oon malı azyladıy todıuq polur polgaş. Caskı tarılga xereqleer cer-sek xereksele tyrgen septebi-şaan, aat, şarın pelen, todıuq şıyrak turguzar. Alır xereqleer yreziniñ pottar tyrgen tazır al-gaş, kamnar pe-etkeri uluq cug-ula tur.

Töogylyq polgaş ööryşkylyq

Kızıl-xooraıda nam yyrleriniñ kezıgynneriniñ biledin sola-anı uluq cedişkinniñ polgan. Uk bilet soluurun po 3 ajnyñ 1-den 15-ke cedir toozar-pile, tus tus yyrler-ce ARN TK-nyñ murnu-ndan şdamıkkaj komistar tomujlap yndyrgen. Uk komistar tus pyry xınaar teen yyrleriniñ azyl-agyjn-pile pir pıree cokka caza ırtıtyr tanızyr, kezıgynneriniñ curumu, kılır turar azyladarnı polgaş olarnıñ xolunda bilediniñ edilelin xınar, tus tus yyrleriniñ cedir, cetpes azylb ıleredip, moon songar corudar azylb ajttıy pergen.

Uk komistar xınalda azylb 3 ajnyñ 1-den 4 ajnyñ 6-7 xynynde tooskan. Am 4 ajnyñ 13-tyñ xynynde kezıgynneriniñ caa biledin tıpsır parık toostup turar. Bncarga, namnyñ caa biledin ej paaştaj pir tugaarında-la cazaavıstıñ paaştıncı eş Cyrmit-tazı algan, iji tugaarında Picce xural targazb eş Xemcik-oöl, Ministerler cöyleliniñ oralakı targazb eş Ojdıy polgaş ARN TK-nyñ targalar ınak paaştıncılarıys Toka, Pajır paza ARN TK-nyñ prezidiymynnyñ kezıgynneri algan.

Tus tus yyrleriniñ kezıgynneriniñ biledin solaanı

№№	YVRLER	Bilet algannar	Albada polgaş albannar	Şuut bilet albastar
1	Malcermin canında nam yury	44	20	6
2	Tipograf canında nam yury	18	2	3
3	OKSC canında nam yury	18	3	1
4	Qarağa yyr	9	3	5
5	Şeriqde yyr	24	18	1
9	Nam şkolazında yyr . .	18	15	—
Kattıqşaq		181	81	16

ARN TK-nyñ Organizas kildiziniñ targazb polgaş nam kom-ıznıñ targazb, namnyñ xınydylyq paaştıncı eş Pajırnyñ xol-undan namnyñ caa biledin ar turgannar polza, moon songar namnyñ azyl agyjnıñ pir tugaar adıqı poor kyyssedep, polit. piliisti ulam sajzradıy, arat connıñ azyl-agyjnıñ ylegerci kirzip, paza namnyñ iştinden ynyr kılir namnyñ sorulgaşnga taarışpas cyulder-pile eres temissezip, arat connıñ toort şugum-nıuq, paaş mañlaj poor, olarnıñ pygy xereñge tiriq pottıuq azylb corudup, ılañgıja Ulustıñ 8 tugaar Uluq xuralınyñ, nam-nyñ 4 tugaar plenumınyñ ajttıbyşkynnarı kyyssederinge pir tuga-ar adıqı polur-pis ter, eş Pajırnyñ murnınga koncuq ööryş-kylyq setkil-pile tangırtıqı sızyn perı-şaan, targanıñ xolun tudup mendileşkeş, biledin xyleep ar turdular.

Ol azylga tus tus yyrleriniñ kezıgynneri koncuq tuzalazır, ılañgıja Mal-cer ministeriniñ canında, Şeriq, Tipograf canında yyrler xanazınyñ solununda ol azylb tugajnyñ telgerengeji-pile pızeen. Ol pizip turgan cyulderi polza, namnyñ biledin solup tur-arıñ kezıgynneriniñ idepkejin kadyreringe polgaş namnyñ sorul-galarıñ kyyssetpesterni ıleredip, olarnıñ pygy pajdaldarnı pizip turgan.

Ystynde cyulderden algaş kerge, po 36 cılda namnyñ ıil-edin solup turgan anaa pir cybe eves, pygy respuslikta namnyñ 5000 cızyr xıre kezıgynneriniñ iştinde cedir, cetpezin ıleredip, moon songar pygy kezıgynneriniñ murnınga uluq idişkin per-gen, namnyñ töogylyq cedişkinniñ azylb polgan.

Namnyñ biledin soluurunyn azylb polza, nam azyl-agyjn politiktoq sorulgazynga cedirerin ajttıy pergen

Kızıl-xooraıda Kyrtipograf can-ında namnyñ yurnyn kezıgyn-neriniñ biledin soluur azylb, namnyñ Töp komitediniñ paaş-talgazb-pile eeki ertırdıbıs. Pis-tin yurnyn kezıgynneriniñ bile-din soluur azylb namnyñ Töp komitediniñ prezidiymynnyñ ke-zıgyny eş Ojdıy keep ertırtıstı.

Namnyñ biledin soluur azylb corudar-pile kadı, tus yurnyn xamık azylb xınar kergen. Cetpes cybelerni ıleretken, moon songar tus yurnıñ corudar azyl-darnı ajttıy pergen.

Paza nam kezıgynneriniñ xyleen-gen azylb polgaş xej niittiniñ azyl-darnı kajy xıre kyyssedep turarın, nam talazı-pile azylb tus-tus xın-ar kergen. Tus yurnıñ 23 kezıgyn-nerinden 20 kizige namnyñ bile-din tıvışkan, 3 kizige bilet tıv-ışpaan. Bilet tıvışpaan kiziler polza, namnyñ negeldezin kyys-setpeen kiziler. Paza biledin pak-ka kadagalaan 2 kizige sagındır-ıq pergen.

Tus yurnıñ kezıgynnerinde albas xakıyt kezıgynner 15 kiz-i, azylb kizi 4, azyladarnıñ tur-ar kizi 4 turgan. Olarnıñ iştin-den xej niittiniñ azyladarnıñ kiz-izip azylad turarlar 10 kizi, oon ekeleri xej niittiniñ azylbnga eeki kirispejin turar cetpes ter sanadı. Paza 6 kizi koop kezı-gyny eves, 3 kizi OKTE kezı-gyny eves, 4 kizi RTO kezıg-yıny eves polgan. Po tugajnda nam kezıgynnerinden cetpes azyl-bıys tur ter sanattıy algan. Onu polza, nam kezıgynneriniñ cetpezi ter sanaan.

Tus yurnıñ kezıgynnerinden 36 cılda solunnar cagır ar tur-ganı:

„Şın“ solun — 23
„Areve şın“ — 18
„Xostıuq arat“ — 17
„Cazıktıñ kol medeezi“ — 17
Paza SSRE - niñ solunnarından 4-ty cagaan, zurnaldarından 9-tı cagaan, Moo dun solunnarından 2-ni cagaan, zurnaldarından — 4-ty

cagaan. Kezıgynneriniñ iştinde pizik pilbes kizı cok, şıptızu pilir, ındıy polza-taa, 4 kizi pil-zıj albas, eeki tyrgen nomcıp, nomnıñ utkazyn pilir alır cet-pes turgan.

Tus yurnıñ xuralı 35 cılda 16 kattap polgan, ol xuraldarnı-dan tudaa nam kezıgynneri Tarıjmaa 2 udaa cıldagaan cok tudaa. 36 cılda 6 udaa xural daan, xana solunıñ 35 cılda 17 kattap yndyrgen, 36 cılda 17 kattap yndyrgen.

Paza nam kezıgynneri xyleen-gen azylbnga ulam eeki azylad-pıam yurnıñ azylbnga kezı-gyn pyry eeki tuzalazır, yyrge xyleen-gen azyladın coguur polca-larında ereştiq kyyssederin, pot-tarnıñ erttemin ulam eeki kadyrerin tus-tus kizı pyryzyng ıtemdeqlep taandırgaş, 20 kizini Namnyñ TK-ga arırgaş. Bilet tıpsır perdi. Tipografıta nam yurnıñ targazb KALZAN.

Ylegerliq aratkorlar

Pistin aratkorlarnıñ paaştar ceri—„Şın“ solun redaksızınga medeqlep tınnadırm polza:

Pistin Uluq-xem kozuununda cutun ajıly araj-la oozırgap, mal-magan cygeer turup tur, paza xar-cam myñ cygeer karandılap, mal odar aşır cıdar appaardı.

Bncarga, po kışk perge cut-ka udur temisselge men podum-dan egelees, kozuun iştinde arat-korlar ereştiq kirzip keldıbıs. Cizeelege: en tergiin cudaan cerler: Xendergede—Padañ-oöl, Amırlan, Serap, Tus-taqda—Kocuk, Tastaj-oöl, Yrıynde—Tol-gar (xer.), Cap, Caa-xelde—Tar-zaj, Şagaan-aryqda—Seden, Comuzuk, Sarıq-oöl—po aratkor-lar polza, cut-pile temisselge er-estıq kirzip, uluq talıy kılır azyladarnı, xar ezeringe, ıjaş uzurup azyladarnı polgaş oon-taa ekelerge mırıaj ylegerci azyladannar. Ol ışka aratkorlar oon-taa ıñaj pır poldu.

Caskı tarılga peletkenir

tugajnda, ol aratkorlardan ege-lees, paza-la azylad egelej per-gen. Cizee: puga toburaktaar, taraan kazaazı tyzyrer azylb er-estıq—corudup turar. Po azylga murnakşar polza, eş Sancaj, Mönge-pajır, Comuzuk, Seden olar polur.

Solun cagılgaşnga pistin ar-atkorlardan ereştiq kiriskeni-pile am yjede tus kozuun pygy ca-gılgaş 2100 azylb tur. Tus-taq sumuzunda aratkor organi-zakşy eş Tastaj-oöl solun ca-gılgaşnyñ azylb koşkatpajın corudup turar, ındıy polza-taa, şınar talazı kudu. Xana solun-narın azylbnga aratkorlardan kirzip, sumı pyryzynde 1-den öry 3-4-ten kudu xana solunna-rıñ yndyryp turar. Olarnıñ şı-nar cygeer.

Moon songar aratkorlarnıñ azylb, solun cagılgaşnyñ azyl-bn moon-taa artık corudarın medeqlep tur-nis.

UXK aratkor organizakşy TUGANCB.

Mooldun kызгаар şeriqlerine Japon-mancuurların saa xaldaaşkыn

Ulaan-pader, martın 29-ta, (SETA). Mart ajnı 29-ta, 12 şak 10 minutta, gruzovik tep 7 aar cыccaannıq, pir ciik cыccaannıq. Japon-mancuurnıñ pelyk şeriqleri Adık-tolon tep cerde turar, Mooldun kызгаар şeriqlerine keep xaldaaş tur, ol cer polza, kызгаardan murnukku cygyn-ce 45 kilometr cerde turar, ol kызгаар şeriqlerinin kызгаardan ырак turar uzuru polza, myn kызгаар şeriqinin turar ceriniñ songu cygunde oot-sigen, suq, ыjaş-taş polgaş mыnjaj suq turbas uzurundan ындыq tur. Oon pile- pir uqda,

Mool arat respubliktyñ teviskeerinde Japon-mancuurların saa xaldaaşkыn

Ulaan-pader, martın 31-de. (SETA). Mart ajnı 31-de, Kaaş-kaaş on gruzovik tep aar cыccaannıq, yger-poolarlıq, tankalarlıq, ook etpes kыldır kыlgan tuskaj cыccaannarlıq, ызар-xemelerliq, Japon-mancuurnıñ pelyk şeriqleri Adık-tolon tep cerde turar Mooldun kызгаар şeriqlerine keep xaldaaş, ol cerini ezelep algaş, oon ыnjaj Tamzyk-pulak tep cerde turar kызгаар şeriqlerine cerde xaldaaş. Mancuurnıñ kызгаарындan tura 44 kilometr cerde, Mool arat respubliktyñ teviskeerinde iştinde Tamzyk tep cerge temgi xaldap kirip

kelgen Japon-mancuurnıñ pelyk şerii cookşulap keep argalyq polgan. Ыncıza-taa, Mooldun şeriqleri kыş tırtıñыр algaş, eres-şыngы udurlancыkыñыр pergeş, Japon-mancuurnıñ pelyk şeriqleriniñ temgi Adık-tolon tep cerini ындыñ-ce corudupkan.

Japon-mancuurlar paza kыş tırtıñыр algaş, paza kattap xaldaaşan polgaş par turar medeeden parımdalap kerge, Mool arat respubliktyñ teviskeerinde tulcuşkun ulamcыlav-şaan tep pizeen tur.

(„Izvesti“ solundan).

Sovet kызгаарына Japonnıñ saa cөngeezi

Xavarovskij, mart ajnı 25-te. (SETA). Po xyn, Xavarovskij. xoorajnyñ şagında, ertenginiñ 10 şak turda, Japonnıñ 7 kiziliq, cersektiñ pelyk şerii, Xuncun rajonu tep cerde (sovet, mancunur polgaş kerej kызгаарыñ peldirleşken cerinden ырак eves) Mancunur talazından pistin kызгаарыñ eдyp kirip kelgen. Pistin cırtıubustun kызгаарындan 250 metir işkeerlep kirip kelgeş, cırt kызгаарындan 300 metir peer işkeer cerde turgan, pistin kызгаар şeriqleribisti pilip kaaş, japonnar, pistin kызгаар şeriqleribisti poolaj-la pergenner. Pistin 5 kiziliq polgaş kызыl-şeriq Oxromenko tep kizige paştadыр algaş coraan, kызгаар şeriqleribis japonnarın ogunga xarыblap po aannar. Pir cartıtk şak xiredeattыlaşkanyñ soonda, japonnar şydaşpajın, ulam tedir enir poolav-şaan, kызгаardan tedir yngeş, Xuncun-xoorajnyñ uun-ce coj pargannar, ol corıurda pistin teviskeeribis-ke iji ыlyrtken japonun kaapkaş

3 şak 50 minut turda, japonnıñ 50-60 kiziliq, aar, ciik pul-emottuq, pelyk şeriqleri temgie cerinde kызгаарыñ №8 pajzı temdeen cыñыdan pistin kызгаарыñ paza kattap ertip kirip kelgeş, 250 metir purungaarlap kirip algaş, ol cerde turar adı cok pedik cerge caştıñыр cыkыlap algaş, japonnar polza, lancы-pile-taa, pulemot-pile—taa pistin kызгаар şeriq-leribisti, paza oon ырак cerde turgan, pistin kызгаар şeriq-leribisti turar pazыñ ada-la pergen turlar.

Pistin kызгаарыñ şыngы xemceqer algaşыñ xara-azy-pile, japonnıñ kirip kelgen şeriqleri, kezee appa ganda, kызгаарыñ azыldыр mancunur teviskeerinde tidir kiir oxtadырkan.

Iji talazындan ыlyrtkenner polgaş palıqlatкannar par polgan.

(„Izvesti“ solundan).

Xovunu anda-зыннаңар

(Caskı tarılgaga uktuştur şylyk)

Toñat castı perdi,

Toqduq canıy keldi.

Sarıq suq castı perdi

Sajlık canıy keldi.

Xaak paazy anajlap tur

Xaragan paazy ceccektep tur.

Ak xar erij perdi

Anğır kuuş canıy keldi.

Cooga iştı cingirenep

Şooncalaj paazy ceccektep.

Xek tavay cecce saqlaңajnyr

Xek kuuş kukkuñajnyr.

Kek sigen xelşejinip

Kogeezin kuuş kukkuñajnyr.

Cudang mal teşkilezip tur

Cırt cer caşpannar tur.

Xojtrañar xerengilener

Xovunu andazyñnar.

Xuyreener tudunar

Xynezinier soktaңar.

Aadınar kozunar

Andazyñny sugunar!

Anjak eken cırinejnip

Andazyñ taazy kыngırtkajnyr.

Ыngırzak taazy şыgırtkajnyr

Bjaş pyryzy şyldırtkajnyr.

Traktor taazy taзыñajnyr

Turıjaa ыды kыngırtkajnyr

Caşpan sigenin erttetken

Calıbyş puzı purulaan.

Kara cerniñ korynyñ

Karыş-karыş-pile cargan.

Ooldar kыstar ыlaan

Odaanyñ ызы purulaan.

Şarыñ xөndyrgeleen

Şajıñ şajıñdılgeen.

Kөngylde xojtrañ izip kaap

Kөngırtkajnyr xөmejlep kaap.

Caazañny ajttıñ kыyssedip

kaap,

Caagaj amьdraldı kыzep tur.

Cogaatkan: redaksıda

Sarıq-ool.

Idepkejliq arat

Uluq-xem kozuunıñ Xenderge sumuzunıñ 12 tugaar ar-аnıñ хатааттыз ез Uzun-ool malıñ aзылға koncuq-la idepkejliq eş tur-am, cyl teerge, kыzyn malıñ ciir sigen, savanıñ хөjy-pile peletkep alы-şaan, mal-ыñ odar-pelciir koncuq taar-ытыр, 2 kezek cerge kыстаq tudup algan, ol 2 kыstaandı mal-ыñ kыrgan, calызыñ yzyp, eki azaar kelgeş, po kыştıñ aj-ыldıq cıdındıñ 200 paş mal-ындan cangы la хence anaj ыlyr-ge. Ыngыja uluq poda malı kыsky хөbeer xyr aзыr turar tur.

Eş Uzun-ool ыkаş mal aзыл kыzmakaj azaarın eске eş-öer yleger alы cugula tur.

Sumu sekreteri

Xyrgyl-ool.

zinnerin tırtıñыр alы tergii cugula polurun nam, cazañtan aj-ыtkan poğaj. Onu kыyssedip alы cugula.

36 cыldıñ caskı tarılgaga peletkeliniñ aзыл кансаар corutkan, cazañ, namnıñ toktalыñ кансаар kыyssedip turalыñ tugajynda kozuun cagırga ceringe po cыldıñ 3 ajnı 26 xynunde хамыk tıva sumular polgaş хатаатты komitetter targalar-pile kat-тыкан хуралы polgan. Ol хуралga sumular, хатаатты komitetter targalarындan kizi polgan-na 36 cыlda tarılgany 35 cыdaazyndan kalbarıty pis teenner.

Oarñyñ pergen sanaldarın parımdalaarga, Tandy kozuunıñ tıva conu 35 cыlda 662 gany taran polza, 36 cыlda 709 ga cedir tarıy xire, хатаатты con 35 cыlda 3967 gany taran polza, 36 cыlda 4230 ga cedirer xire. Kattыkаş pygy kozuunıñ 35 cыlda taran tarazy 4629 ga turgan polza, am po sanaldardan kerge, po cыldıñ 4939 ga cedirer şinciliq. Arat conun idepkeji po xire polganda, po xire-

Tuzaal № 2

Кызыл-хорай

9/ IV—1936 c.

TAR Cazañ cerinden Kызыл-xoorajnyñ хамыk alıan-jaamьlar, aзы-agьj, sadıq, transport хөj niittiniñ cerlerine tuzaar polza:

1. Cas yjezinde Uluq-xemniñ хар-culuk yerlerniñ ertter öjynde polgaş oon pettinde, ыlangıja tooş padar öjnyñ pettinde Uluq-xemniñ erik kыnda-kыдыnda peletkeen ыjaş-taş material-darñy suq yjerge tavaryştıras kamgalaar tugajynda top tor-aan cogıur хөmeqer alыñ taqзыr.

2. Ystynde adaan cылдерде аңыда, erik suq coogunda tuduqlarñy kamgalaar хөmeqerleryñy pir tömej corudar.

3. Erik kыдында, suq oruunda peletkeen tuduqnyñ polgaş ottular material, eскеzin-taa cajladыр alыñ 4 ajnıñ 20 de erge cok kыyssedip alыñnar.

4. Xooraj coogunга suqnyñ tılyp, xoorajga ajыl tavaryştyrar хire coruktu poldırbazыñy paaş udur seremcilep temissezir töleede, orta xereqlettiner materialdy (caza tepsir, eске-taa) peletkep algan turarın xooraj aзы-agьj ergeleer cerge taastı. Ol tugajynda xereqlettiner materialdy kaj-taa par organizastan perzin.

5. Po tuzaaldı pottandırarın sularadыр polgaş cөrcыyryler-ni cagırga хuuzu-pile 5-100 akша cedir torgaar.

Po tuzaaldı харыssalgalы-pile istep kыyssettirer tugajynda tuskaj komis kыldыр tomylaar eşter polza:

1) Seren (komis targazы).

2) Talaj-seren.

3) Basejin suqlarga taqзыr.

6. Po tuzaaldıñ kыysseldezin 4 ajnıñ 21-de Cazañ ceringe kiirip keerin ystynde komistarga taqзыr.

7. Kызыл-xoorajnyñ amь хuı cırttakыlar po tuzaaldı pir tömej parımdaalap pottandırar uzırluq.

Ministerler cөyleliniñ oralakcy targazы Ojdup.

Sekreter ornu Sungar-ool.

Aзылcыларга aaraan хунынyn şалыñыñ тыр-сыр tugajynda TAR Ministerler cөyleliniñ № 3 toktaalы

(1936 c. 3 ajnıñ 26 x.)

TAR kыş aзы tugajynda tyrymynıñ 6 pelyynıñ 39 cyılynde ajыtkan polza, „Xөlezilekci kizi aarыp polza, xөlezilekci aң-aa cыda iji ajdan көbej ewestiñ şалыñыñ төlep peer xyleelgelic. Pir ewes xөlezilenikci 6 ajdan eweş aзыldaан polza, aaraanнıñ soonda yş cedi хонуктан aзыq ewestiñ şалыñыñ alы“.

Kыş-азылдың сагыла curumu polgaş kыş-азылдың pydrykycy şydañ kөdyrer sorulga-pile, MINISTERLER CӨYLELINIñ TOKTAADЫR POLZA:

1. TAR da kыş-азыл tugajynda tyrymynıñ 39 cyılyñ eskertireripile, aaraan хунынyniñ iştinde aзылcыñnar polgaş alıan хаакcы-арга şалыñыñ төlep тысыр polza:

a) Alıan ceringe 6 ajdan eweş aзыldaан aзылcыñ ar polgaş alıan хаакcыларга ajda alыр şалыñыñ 25 хuuzun тысыр peer.

б) Alıan ceringe 6 ajdan ı cыd cedir aзыldaан aзылcыñnarга polgaş alıan хаакcыларга 50 хuı хөmeq-pile тысыр.

c) Alıan ceringe 6 ajdan pir

ny тысырда pir udaada 1-2 хуындan aзыq ewes polgaş сөel-gy хуындan aarыñnyñ pajdal şыnarın көerge, uk aarыq yr ar-paır хire polza, oon uzun хuus-cыd cedir aзыldaан aзылcыñnarга saalyq şызылga тысыр polur.

Ministerler cөyleliniñ oralakcy targazы Ojdup.

Sekreter ornu Sungar-ool.

Kaa-xemden telegram

Kaa-xem kozuunıñ malcыларыñ cөylel хуралындan хуыdy-lyq paastyñcыларыñ eşter Xөmcik-ool, Cyrmıt-tazy, Toka, Polat Slerge iziq pajarın cedirip-şaan, tangbraqlaaryñ polza:

Taraa, sigenniñ aзыл kalbartıp-şaan, maldıñ caştılyñ eres-tiq kamgalap östyryp, mal yzer kampaniñ öjynde kыyssedip, 8 tugaar Uluq хуралды, 16 tugaar sessiniñ, ARN TK-nyñ 4 tu-gaar plenumıñ şitpirlerin oran cırtka cedişkinniq kыyssedi-rin teskindir arattarñy şыryj ewiledep şydaar-pis.

Cazañ, nam telgerezin!

Enak paastyñcыларыñ eşter Xөmcik-ool, Cyrmıt-tazy, Toka, Polat telgerezin!

Xural prezidiymy.

ni şыnarlyq kыyssedip şydaar po-or-pis tep xoor conumga ideg-ep tur-men.

Tus kozuun iştinde 22 uluq, picce tarılgaga pugalar par. Oon 13-zy tergiin uluq taralañ pugalar polur, 9-zy picce polgaş podunıñ unu tar, cetce suq cok pugalar polur. Po pugalarıñ 12-ziniñ suun kыzyn eскеer cajpka-ny-pile am tozy polgaş unarы arыq po gaş aştalga şooluq cok turar, 10 puga araj tooştuq, puluktuq turar. Oon 4 хirezin toburaktap kaan, 6 хirezin am toburaktaar tep turar.

Tandy kozuunı tarılgany 4 ajnıñ 25-ten egelep kiripken tur-ar tep sorulga salыр algan tur-ar tur.

Tarılgaga, sigen şelynyñ kaza-зыñыñ ыjazыñ 3 ajnıñ 20-den egelep keskeş, am хови, şыnaa-lar-ce tazyр turar. Onu Mezegej-de arattar murnaj kыlgan.

Cөpsek хөrekseldi septep, yf-ezinerni арыqlap turarы kidin-ne tylyk.

Nam kozkomunıñ targazы Tabaa-cap.

Tandy kozuununda caskı tarılgaga peletkelderi

Tandy kozuunıñ tıva polgaş хатаатты conu 1936 cыldıñ caskı tarılgazyñga mыncaar pel-etkenip turar:

Tıva conunıñ xolunda par yre-zin tarazy—2084 puut, хатаатты conunıñ—31.948 puut, kat-тыkаş—34032 puut. Oon iştinde tıva con—418 puut, хатаатты con—11410 puut, kattыkаş—11.828 puutu арыqlap al-gan.

Tıva conda andazyñ—188, il-iir—113, andazyñ pizi—215, iliri-pizi—151. Хатаатты conda andazyñ—453, andazyñ pizi—70, iliri—811, iliri pizi cok, taraa cazar maşına cөngыs хатаатты con-da—34 par, taraa арыqlaar maş-ina—13 par.

„Am septep kылыр alганы: tıva conunıñ andazyñ—79, iliri—45, хатаатты conunıñ andazyñ—258, iliri—577, cazar maşınazy—27, taraa арыqlaar maşınazy—12. Tar-ыlgaga kiirer aat tıva conda—792, şary—898, хатаатты conda aat

—1338, şary cok. Tıva conda хомуut—646, sidolka—487, kom—101, хөndyrge—268, cular—564, cygen—671, argamcy—990, ыngызak—520. Хатаатты conda хомуut—1289, sidolka—894, cular—276, cygen—353, argamcy—589 pyryn par tur. Хатаатты conunıñ am хөreqler tep medeqlep turar yrezineri kызыl-tas—325 puut, sula—617 puut. Am yjede хораннаан yrezini cok. Par хоран (formalin) 81 kilogr-am (ol хатаатты conda).

Po cыldıñ tıva conunıñ xolun-da par yrezin koncuq eweş. Oon cыldagañыñ polza, po kызыñ cut po gany-pile sula-taraanyñ cıd-aan malga төgere cırtıtken, cin-ge-taraa-pile arvajnyñ yrezini par-tıa polza, cetpes.

Ындыq polza-taa, kыrynden pistin kozuungaga ciik өrttektuq, 40 toon sula, 10 toon kызыl-tas yreziniñ perip turar tur. Onu arattardan cөp aзыqlaar хөrek. Arattar pottarыñыñ par, cok yre-

Toort polgaş todargaj xarab

„Skrips-Govard Njus ejpers“ tep Ameriktin solunnar yndyrer kattyşkan cerinin targaz Roj Govard-pile eş Stalinin cugaalaşkan cugaazın „Şyn“ solunnar po tugaarandan egelep parlap yndyrge.

Ol cugaaznda eş Stalin Ameriktin azyldakşyynny pygy ajtyrlyqlaryga xarablar pergen. Eş Stalin polza, pygy telegej politiniin polgaş sosialistiy turguzuşkunun eñ cugula ajtyrlyqların şuut todargaj-pile xarablar ajtkan. Eş Stalinin xarabş polza, koncuq ilergej, toort, şuut todargaj polgan.

Kargys kyrynelernin azyldakşylyr potarynny podaly ile azyk cugaalavas polur. Xarab olar polza, tajynny podap olurar, eşke curtarnny ulustarnny cuby-ezi-pile curtarnny p-letker turar poldur. Bndq polza-taa, telegej karynda tajyn kyzeer ulus cer-le cok. Bncangas kargys kyrynelernin azyldakşylyr xej arat tymenden pottarnny xotalyq podaly cazybas argazy cok.

SSRE-nin ep-tajynga kyzeldii kymga-taa pildiner. Sovettn curtunga podunun podal sagşyyn cazyrgan picci-taa xeree cok. Bncangas eş Stalin ol cugaaznda cer-le podunun paş udur cugaalaan ajtyrlyqlarnda, iletkelderinde şkaş, toort, todargaj xarabş polgan pergen.

Eş Stalin amgynny tajyn ajylynni iji odaan ajtkan. Tajyn ajylynni pir tugaar odaa Bakk Cöen cykte—Japon yncaldyr turar, iji tugaar odaq—German yncaldyr turar. Ol curtarnny cagylykşylyr eşkeni cerin paly-

aar (zelep albyn oraldayr turar.

Sovet Ebileli polza, podunun na kyzy-pile tajynnarnny kyzy kajş xire kadşy-taa polza, olarnny pygy şynşyn ciura şavar-lyga pelen. Sovet Ebilelin-ce xaldaar teen kandyq taa oraldayşşyn polza, ereştiq, kyşşylyq cıca şavar xarabş alyr. Mool suq şkaş xatunmanny najraldyq curtku, pir eves Japon oon tuskaj togunnaanşyga şaar, ana xaldap keer polza, ol curtku Sovet Ebileli top-toraan tuzalazy.

Taştkkda pistin tajynnarnny Sovet Ebilelinin tugajnda koncuq xej şyn eves xej xop taradyr turar. Eş Stalin podunun cugaaznda Sovet jozu-turguzuşkun yndeşin suurunny şuut, ile todargaj tajylyyn pergen. Eş Stalin Sovet Ebilelinin peletketitip turar caa yndeşin xoojlu cogum kandyq polurun todargaj-lar ajtkan pergen. Ol yndeşin xoojlu polza, eş Stalinin cugaalaan jozugaar „telegej karynda turur turar pygy yndeşin xoojlylardan en-re demokratyq yndeşin xoojlu polur“. Karacanşy SSRE-de kizi jozuluq-la şel-eeliq turur polur, cyge tize, eş Stalinin todargaj tajylylyan.

Eş Stalinin cugaaz polza, Sovettn curtunnn mege rşşyn, tilitirbezini kergysken. Ol polza, SSRE-nin azylyyn tymenin ul-am purungaar tepşir par cıdar şimceşşynin kım-taa sokşadyr polbas tep cyveni paza Uluq Stalinga paştatkan, Sovet Ebilelinin ulustarnny caalar ezelepter xire kyş telegej karynda cok tep cyveni pygy telegejge paza kattyş şynşylyr kergysken.

SSRE-pile MAR arazında pot-podunga tuzalazyr tugajnda cöşşeezezip keree cargan

SSRE-pile Mool arat respublik arazında pot-podunga tuzalazyr tugajnda cöşşeezezip keree cargan. Uk cöşşeezezip kereeni 10 cıl xuuşşalyq cargan. MAR-nyñ najşşşylyr—Ulaan-paadşyga myn kereeni cöşşeezezip xol yzyy salgan.

Sagındyryq

Suq yjer-pile paş udur temisşel turguzar tugajnda, Cazak cerinden p/c 4 ajyn 9 xynynde yndyrge №2 tuzaldy kysseşdir teleede, xooşşynny pygy organizastaryga polgaş xuu curtakşylyr, moon-pile tapkyr tynadşy polza:

1. Suq coogunda erik kşşynda turar paşy-tudulgalarny suq tooştan kamgalaar pygy xemceşşylarni top-toraan alşydan eşke xamşşylyr murnunda erik kşşynda suq azar polgaş tooş tşlyr cerlerde cıdar tuduşşkunny polgaş ottular materialdarny po 4 ajyn 19-tuñ petinde cajladşy algan turar.

2. Pir eves po 4 ajyn 20-ni xynynde cedir suq coogunga polgaş erik kşşynga ee cok cıtkan kandyq-taa materialdarny, şupluzun Komunal kildistin cerinşge xalas xavşylyr alşy polgaş oon eezin 50-100 akşaa cedir şiidip torgaar tur.

3. Suq yjernin ajyly ulşadyr, xooşş kudumşy-ce azyr kelze, xooşşynny pygy conu caa tudur turar taş cınar paşyly canşynda tön-

kşşyn-ce coruj paşşyn podanşy turar uzurluq. Oon angşda xeme-xerekşeldi turar polgaşsuq yjernin ajyly-pile udur temisşezir pygy-le arga xemceşşylarni ar, uluq şeremşeldi pelen turar uzurluq.

Komistin polgaş Xoorkom-kil-dis targazy Seren. 1936 cılydn 4 ajyn 13 xynynde.

Xana solunu udaan

Kaa-xem kozuunnn Pyren sumuzunda xana solunu udaan. Cyl teerge, 35 cılda 2-3 ynyr turgan polza, po 36 cılydn pir ajdan egelep pir-taa yndyrşeen.

Xana solunu polza, xej niittini kizidip, olarnny iştinden camdyk ynyr kelir cetpes cyulderni cok kşlyr alşylyr temisşelin corudur turar, „Şyn“ solunun pir salşylyr poor turar cybe polgaş.

Udaan xana solunun ol xeweş turguşşylyr, ında nam yurynden tiriq paştalganşy peeri cugula tur.

„AGAARŞ“

„Skrips-Govard Njuspejpers“ tep Ameriktin solunnar yndyrer kattyşkan cerinin targaz Roj Govard teerzile 1936 cılydn mart ajyn 1 xynynde eş STALINNIN cugaalaşkanşy

Govardşdan: Sler, mşnda cookta Japona poor ertken coruk brakkş Cöen cykte turar pajdalga kandyq urzukuq polur teer-sler?

Stalindan: Amdşynda cugaalaarş perge. Ol tugajnda par medee tendii eweşş polgaş, uzuru ekki pildinmes tur.

Govardşdan: Pir eves Mool Arat Respublikka udur Japon ılap-la xaldap keer tep parza, Sovet Ebileli kancaar kşşylyr?

Stalindan: Pir eves Japon Mool Arat Respubliktn tuskaj togunnaanşyga şaar, oon podunşga xaldap keer tep parza, pis Mool Arat Respublikka tuzalaar appaar-pis. Litvinofun oralakşşy Stomonjakof mşnda cookta-la ol tugajny Moskvada Japonnn elcininge cugaalap, 1921 cıldan peer SSRE MAR-pile şynş cok şuut ep najşral xolşalyq turur kelgenin ajtkan polgaş. Pis MAR-ga 1921 cılda tuzalaşkanşy şynşş tuzalazyr peer-pis.

Govardşdan: Bncangas, Ulaan-Paadşylyr Japon ezelep alşy tep oraldayşşyga SSRE şuut udurlanşy xarabşlar appaar-pe?

Stalindan: Je, şncaar appaar. Govardşdan: şuut ezeşşer xaldaan coruk tur tep SSRE iştine şncaar şncaan turar xire şeşşy kaaş xonuk iştinde japponnar MAR kşşygaar cerinde kandyq pir bndq ideşşylyq coruk yndyre perşenn-pe?

Stalindan: Japonnar MAR-nyñ kşşygaarnda şeiin cıdyşşşan turar şkaşş poldu, bndq polza-taa kşşygaarga kattyş xaldap yşşşylyr teer coruk am podunda pildirtşeyin tur-la.

Govardşdan: German pile Polşa polza Sovet Ebilelge xaldaar tep turar podaldyq polgaş ol podaly pottandşylyr tuzapolzun teeş, kyş kadşy emiqler caalazyrny peletker turar tep Sovet Ebilel karazyr turar tur. Bncarga Polşa polza, kajş taa taştkkş şeriş eşke kyrynege xaldap caalazyrny suuru kşşylyr pistin teşşşer curtubuşşy azyqlaar teer polza cöşşeezeşşy pis tep turar tur. Germanny talazyndan xaldap keeri SSRE de kancaar podap turarşly? Germanny şeriş kajşn uqlap, kajş cerden xedelişşy keer polurşly?

Stalindan: Töşşyden kşşge, kandyq pir kyryne eşke pir, koza xolşaa eves, kyryne-pile pezin caalazyşşşanda, ol xaldapşan kyrynezinin kşşygaarşyga cedip ar polur pir tamşşylyr kşşygaarlarny tileşş egeleer. Bncas xaldakşş kyryne myn bndq kşşygaarlarny tşr alşy poor tur. Onu tşr alşyda, cok-polza, 1914 cılda German Franzşny sop tyzyrer teeş, Belgi-ce caa paşşy ertte perşeni şkaşş kyş-pile tşr alşy tur, cok-polza, bndq kşşygaarny, cizeeleerşge, 1918 cılda Latviny curtun tamşşylyr Leningrat-ce öde xalşy alşy teeş, oon tugajnda Germanny kşşşylyr şkaşş, „ceer“ alşy tur. German podunun şorulşylyrşy cogum cyu kşşygaarny taarşşşylyr ar şşdaar cybe ijk, oozun men pilşşylyr, bndq polza-taa. Germanga kşşygaarşy „ceşşirer-in“ turalaarlar tşşşylyr polur tep podaar-men.

Govardşdan: Pygy telegej kşşynda caa-caa tizip-le torar tur. Pir eves caa şşnap-la cajlaşş cok

cybe polza, ol kazyan castşy yner tep podaar-sler, inister Stalin?

Stalindan: Onu paşş purunşgar pilir arga cok. Caa tajyn xeneriten kşşa perip polur. Po şaqda caanşş cırlaar eves. Anaala egeleşş peer tur. Bndq polza-taa, ep tajynny eşşşylyr eşşşylyr xeree rşşşylyr turar tep şncaar-men. Ep tajynny eşşşylyr azyt azyt argalşy poor turar, olar xej niittinin podalşş şanşşylyr kyzyngy oorgalanşy turar, olarnny erşşşylyr, cizeeleerşge Ligi-Nas şkaşş, ceşşşylyr turur turar. Ol teerge ep tajynny eşşşylyr tuzat tur. Olarnny kyzy polza, olarnny caaga udur azyt xeree xej arat tymennin tura şorunşyga oorgalanşy turarnda. Pygy telegej kşşynda caa kyzeer ulus cok. Ep tajynny tajynny kandyqşly tize, olar cyq-le cazyt azyt argalşylyr. Ol teerge ep tajynny tajynny karazyt tur. Bndq turza-taa, myn şak oon uzurundan olar arga cok perşge pajdalga pat poor pakşşşylyr, uzur-tyrşok ozaldşy tajyn yndyre perip poluru magat cok eves-pe.

Ep tajynny eşşşylyr xereennin pir en caa cedilşşylyrny pıreşşylyr polza udur tedir tuzalazyr tugajnda Franzşny Sovettn kereezin Franzşny deputattar paladşyndan padşşşylyr poor tur. Ol keree polza, ep tajynny tajynny cygeer totkar poor tur.

Govardşdan: Pir eves caa-tajyn kşşa peer polza, ol xamşşylyr murnunda kajş tipke castşy ynyr polurşly? Caa-tajynny canşşylyr puludunun mşşşşşylyr kajda kşşşylyr—Cöen cykte-pe, azyt Parşşylyr cykte-pe?

Stalindan: Men podaarşyga, tajyn ajylylyr iji odaa par. Pir tugaar odaq brakkş Cöen cykte, Japon ol şncaar turar. Cyl tize, japonnun şeriş ulustarş eşke kyrynelerş kşşşylyr, kaaşşşylyr cugaalap turganş şncap tur-men. Pir odaq German ol şncaar turar. Kajş odaq en ajylylyr poor turar cybe ijk, cugaalaarşş perşge tur, bndq polza-taa olar ijk-dirzi turur turar polgaş xedelişşy turar tur. Tajyn ajylylyr ol iji kol odaanga tşşşylyrşge, italişşşylyr caazy engiın uzuralga poor tur. Am podunda şkaşşşylyr cyktyın ajyly odaa en uluq ideşşylyr turur turar tur. Bndq-taa polza, ol ajylylyr tşşylyr Jevşşşylyr cajly peeri magat cok. Ol tugajny mşnda cookta pir franşşylyr teerşylyr Gıtlernin cugaalaan cugaazşşylyr polza xereşşylyr tur-la. Ol cugaaznda teerşylyr Gıtlir ep tajynşylyr turalşylyr cybe cugaalar tep podaan janşşylyr şkaşş polza-taa, ol „ep tajynşylyr turalşylyr“ Franzşylyr Sovet ebilel tugajnda kşşşylyrşşylyr-pile xolşy xşşşylyr kaapta perşgen, şncangas „ep tajynşylyr turalşylyr“ cyu-taa artşşşylyr kalgan poor tur. Kerşşylyrşge, teerşylyr Gıtlir ep tajynşylyr tugajny cugaalaşşşylyrşylyr pezin kşşşylyrşylyr parşş şşdaarşylyr tur. Ol pir cybe uylşşşylyrny temşşylyr tur eves pe.

Govardşdan: Po yjernin tajyn ajylylyr kol cıldagaşşşylyr cyd-teer-sler?

Stalindan: Kapitalizmda.

Govardşdan: Kapitalizmnny cogum cyzyndel?

Stalindan: Oon imperialistiy ezeleşşylyr coruunda.

Pygy telegejny pir tugaar tajynşylyr kancaar yngen ijk. Sler pilir polgaş-sler. Ol tajyn telegejny caritşylyr ylezikşşylyr yngen polgaş. Am paza bndq cazyt cıldagaşşşylyr. Xamaarşylyr cerler, teşşşylyr curttar, ciq et pajlakşylyr cerler, oon-taa eşkeni m o o n m u r n u n d a y l e z i p turar şaqda kuruşşylyr kalgan uluşşylyr tep turar polgaş ol cerlerni pottarşylyr azykşylyr kşşşylyr kattyşşylyr ylezip alşylyr kyzeer kapitalistiy kyryneler par tur. Imperialistiy yje cadazynda turar kapitalizşylyr polza, tajynny ulustar arazylyr cşşşylyr şitirşşylyr tyrym jozuluşşylyr argazy ol, pir eves erşge xemşşylyr talazy-pile eves polza-taa, uzur ulkazylyr talazy-pile tyrym jozuluşşylyr argazy ol tep podaar jozu polur tur.

Govardşdan: Sovet ebilel podunun politiktşylyr şurttaal podalgazy eşke ulustarga kyşşylyr alşşylyr kysşşylyr peer ijne tep parşşşylyrşylyr ajylylyr coruk kapitalistiy orannarga taa turur polur tep podaar şşşylyr, azyt kandyqşlylyr şnar.

Stalindan: Bndq janşşylyrşylyr ajylylyr corukka kandyq-taa parşşşylyr cok. Pir eves Sler, sovet kızıler, tolgandşylyr kyrynelernin arşşylyr pottarşylyr, aritşşylyr kyşşylyr eşkeritşşylyr turar tep podap coruur polzunarşylyr, Sler koncuq-la azyt coruur tur-sler. Sovet kızıler, tolgandşylyr kyrynelernin arşşylyr eşkeritşşylyr pergen polza tep kyzeşşylyr, bndq polza-taa tolgandşylyr kyryneler arşşylyr eşkeritşşylyr pottarşylyr pilşşylyr. Pir eves tolgandşylyr kyryneler ezerinde şşnap-la rşşşylyr olurar cybe polza, ol kyryneler sovet kızılernin şorulga podalynda cyu kandyqşlylyr kşşylyr polurun men pilşşylyr-in-olur-men.

Govardşdan: Slernin po askşşylyr, Sovet Ebilel pygy telegejny revoluzun yndyrer teer teşşşylyr podaldşylyr kajş-pir xirezi-pile karkany ol teeni ol-pe?

Stalindan: Bndq teşşşylyr podaldar pişşylyr kazyan-taa turşşylyr.

Govardşdan: Men podaarşylyrşylyr, mister Stalin, pygy telegej kşşylyr yjede ulus oon eşkeer pilir turgan şkaşşylyr.

Stalindan: ol polza soora pilşşylyrny xaraazy tur.

Govardşdan: Tragiktşylyr soora pilşşylyr-pe?

Stalindan: cok, komiktşylyr. Azyt xarşşylyr tragik-komiktşylyr teer tur-aa.

Uzuru mşndq cybe tur ijin şnar. Pis marksistar teerge, revolus eşke-taa orannarga yner tep podaar ulus-pis. Bndq polza-taa, ol orannarny revoluscularşylyr oon yndyreri argalşylyr ijk-pe azyt xerekitşşylyr tep kazyan şncas tej tur, karacanşylyr şncarda revolus yner. Revolustu paraan şkaşşylyr taşşylyr yndyrer teer polza, xej yrdyşşylyr cybe tur on. Oran pyryşylyr revolustu yndyreşşylyr tize, podu-la yndyrşylyr alşy, a pir eves yndyreşşylyr tize, revolus polbas-taa. Cizeeleerşge, pişşylyr oran revolustu yndyryşşylyrşylyr, yndyryşşylyr alşy, oon am angş cok caa niittilşşylyr turguşşylyr tur-pis. Bndq polza-taa, pişşylyr eşke orannarga parşşylyr olarnny amşşşylyrşylyr şuut xol kirip turguşşylyr, revolustu yndyryşşylyrşylyr ulus tep cybe polza, cok cyveni par tep, pişşylyr kazyan-taa şorulşşylyrşylyr coraan cyberisti cugaalaanşylyr ol polur tur.

(Ulaaşşylyrşylyr kelir solunda).

